

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้งานโครงการ “การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3” เป็นการวิจัยเพื่อตั้งกระหोंงความรู้จากการพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาให้ได้แนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จากการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลของการวิจัยการพัฒนาต้นแบบอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาได้ออกแบบวิธีดำเนินการวิจัยอันประกอบไปด้วย กรอบแนวคิดการวิจัย ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร (Population)

ประชากรที่ศึกษา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนจาก จำนวน 207 ตำบล ในเขตพื้นที่ 25 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

พิจารณาได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (Purposive sampling) และความต้องการเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจและเต็มใจ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วยตัวแทนของแต่ละ อปท. ได้แก่ ผู้บริหาร อปท. ผู้ปฏิบัติงาน อปท. และฝ่ายสภา อปท. และตัวแทนชุมชน จำนวน 4 ตำบล ในเขตพื้นที่ 4 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ (1) อบต.แม่ท่าช้าง อ.หางดง (2) อบต.มะขุนหวาน อ.สันป่าตอง (3) อบต.กีดช้าง อ.แม่แตง และ (4) อบต.เทพเสด็จ อ.ดอยสะเก็ด

3.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1) ประเภทของข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอดถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของ อปท. และชุมชน 13 ตำบล ในเขตพื้นที่ 8 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่

1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ โครงการ รายงาน รายงานประจำปีของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 13 ตำบล ในเขตพื้นที่ 8 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่

1.3) เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

2) เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบ สอดถามเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับบุคลากรทุกฝ่ายใน อปท. รวมถึงการมีส่วนร่วมของ อปท. กับชุมชนในท้องถิ่น โดยแบ่งการประเมินเป็นการประเมินภายในกลุ่มของฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหาร อปท. ฝ่ายผู้ปฏิบัติงาน อปท. และฝ่ายสภา อปท. โดยการประเมินดังกล่าวจะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงกลุ่มโดยวิธีการสามเส้า อธิบายวิธีการประเมิน ได้ดังนี้

2.1) วิธีการประเมินภายในกลุ่มผู้บริหาร อปท. 4 ตำแหน่ง ได้แก่ นายกฯ รองนายกฯ เลขฯ และที่ปรึกษานายกฯ โดยนายกฯ ทำการประเมินรองนายกฯ เลขฯ และที่ปรึกษานายกฯ ในส่วนของรองนายกฯ ทำการประเมินนายกฯ เลขฯ และที่ปรึกษานายกฯ ส่วนเลขฯ ทำการประเมินนายกฯ รองนายกฯ และที่ปรึกษานายกฯ และในส่วนของที่ปรึกษานายกฯ ทำการประเมินนายกฯ รองนายกฯ และเลขฯ

2.2) วิธีการประเมินภายในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน อปท. ได้แก่ การประเมินหัวหน้าฝ่าย 4 ราย และประเมินเจ้าหน้าที่ทั้ง 4 ฝ่าย ๆ ละ 1 ราย นักวิจัยได้สร้างแบบประเมินจำนวน 4 ชุด เพื่อใช้วัดระดับของการพัฒนาการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการประเมินว่าคุณธรรมในแต่ละด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนและความขยันหมั่นเพียร และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของผู้บริหาร อปท. ผู้ปฏิบัติงาน อปท. และสภา อปท. เป็นอย่างไร อันจะนำไปสู่การประเมินระดับของการมีส่วนร่วมของ อปท. กับชุมชนในท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกมิติของทุกกลุ่มในชุมชน อันจะส่งผลต่อระดับความอยู่ดีมีสุขของ

ชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จากการบริหารจัดการของ อปท. อย่างมีคุณธรรม โดยการประเมินใช้วิธีให้ตัวแทนประชาชนในชุมชนประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มสตรี ผู้นำกลุ่มเยาวชน ผู้นำกลุ่มผู้สูงอายุ และผู้นำ อสม. ทำการประเมินระดับความอยู่ดีมีสุขในชุมชน โดยมีระดับการให้น้ำหนักคะแนนในการประเมินแยกตามฝ่ายต่าง ๆ ในอปท.

2.3) วิธีการประเมินภายในกลุ่มฝ่ายสภา อปท. ได้แก่ ประธานสภา อปท. รองประธานสภา อปท. และสมาชิกสภา อปท. โดยมีวิธีการประเมิน คือ ประธานสภา อปท. ทำการประเมินรองประธานสภา อปท. และสมาชิกสภา อปท. ส่วนรองประธานสภา อปท. ทำการประเมินประธานสภา อปท. และสมาชิกสภา อปท. และในส่วนของสมาชิกสภา อปท. ทำการประเมินประธานสภา อปท. และรองประธานสภา อปท.

ทั้งนี้ตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่างจะมีการให้น้ำหนักของค่าคะแนนการประเมินที่ไม่เท่ากัน เช่น ในฝ่ายที่ 1 ผู้บริหารของ อปท. นั้น นายก อบต. จะมีค่าคะแนนของการประเมินมากที่สุดเป็นต้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะมีการให้น้ำหนักตามหลักเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ใช้ Focus group ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้น้ำหนักกับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ทั้ง 4 ฝ่าย โดยคัดเลือกตัวแทนจากทั้ง 4 ฝ่าย อันได้แก่ ฝ่ายผู้บริหาร ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของ อปท. ฝ่ายสภา และฝ่ายตัวแทนชุมชนเข้าร่วม Focus group ซึ่งตัวแทนเหล่านี้ต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวโครงการวิจัยและมีความสนใจที่จะให้ความคิดเห็นต่อการวิจัยเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมประเภทต่าง ๆ ที่แต่ละฝ่ายควรจะต้องปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของ อปท. ให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งผลของการจัดทำ Focus group แสดงได้ดังตารางที่ 3.1 – 3.5 และระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินแบบองค์รวม ทั้งแบบระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม แสดงได้ดังตารางที่ 3.6 – 3.8 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินแยกตามฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร อปท.

ฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร อปท.	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
มิติที่ 1 คือ ฝ่ายผู้บริหาร (ฝ่ายการเมือง) ได้แก่ ทีมของนายก อบต.	50.00
มิติที่ 2 คือ ฝ่ายปฏิบัติงาน ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างองค์กร	35.00
มิติที่ 3 คือ ฝ่ายสภา อบต. ได้แก่ ตัวแทนของชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	15.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.2 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินผลของฝ่ายที่ 1 ฝ่ายผู้บริหารในองค์กร อปท.

ตำแหน่งต่าง ๆ ในฝ่ายที่ 1 ฝ่ายผู้บริหาร	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
นายก อบต./ ทต.	80.00
รองนายก	10.00
เลขานายก	5.00
ที่ปรึกษา	5.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.3 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินผลของฝ่ายที่ 2 ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร อปท.

ตำแหน่งต่าง ๆ ในฝ่ายที่ 2 ผู้ปฏิบัติงาน	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
ปลัด อบต./ ทต.	60.00
หัวหน้าส่วน/กอง/ฝ่าย	30.00
เจ้าหน้าที่ (พนักงาน)	10.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.4 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินผลของฝ่ายที่ 3 ฝ่ายสภาในองค์กร อปท.

ตำแหน่งต่าง ๆ ในฝ่ายที่ 3 ฝ่ายสภา	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
สมาชิกสภา	80.00
ประธานสภา	10.00
รองประธานสภา	10.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.5 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินผลของฝ่ายที่ 4 ผู้แทนประชาชนในพื้นที่

ตำแหน่งต่าง ๆ ในฝ่ายที่ 4	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
ฝ่ายปกครองในพื้นที่ (ผู้นำชุมชน, กรรมการหมู่บ้านและผู้นำกลุ่มฯ)	80.00
สมาชิกกลุ่มสตรีแม่บ้าน สมาชิกผู้สูงอายุ, เด็ก เยาวชน, ผู้พิการ และ ผู้ด้อยโอกาส อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) และ อาสาสมัครอื่น ๆ	20.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.6 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินแบบองค์รวมของฝ่ายผู้บริหาร อปท.

ฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร อปท.	วิธีการประเมิน	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
ผู้บริหาร	แบบภายในกลุ่ม	20.00
ผู้ปฏิบัติงาน	แบบระหว่างกลุ่ม	35.00
สภา อปท.	แบบระหว่างกลุ่ม	45.00
รวม		100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.7 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินแบบองค์รวมของฝ่ายผู้ปฏิบัติงาน อปท.

ฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร อปท.	วิธีการประเมิน	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
ผู้บริหาร	แบบระหว่างกลุ่ม	35.00
ผู้ปฏิบัติงาน	แบบภายในกลุ่ม	20.00
สภา อปท.	แบบระหว่างกลุ่ม	45.00
รวม		100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.8 ระดับน้ำหนักคะแนนในการประเมินแบบองค์รวมของฝ่ายสภา อปท.

ฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร อปท.	วิธีการประเมิน	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
ผู้บริหาร	แบบระหว่างกลุ่ม	40.00
ผู้ปฏิบัติงาน	แบบระหว่างกลุ่ม	40.00
สภา อปท.	แบบภายในกลุ่ม	20.00
รวม		100.00

ที่มา : จากการ Focus group

สำหรับตัวชี้วัดการพัฒนาไปสู่การยกระดับความพอเพียงของการพัฒนาคุณธรรมกับการบริหารจัดการองค์กรของ อปท. สามารถกำหนดตัวชี้วัดของการยกระดับ เริ่มต้นโดยการระดมสมองจากกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 ฝ่าย โดยคัดเลือกตัวแทนจากทั้ง 4 ฝ่าย อันได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของ อปท. สภา และตัวแทนชุมชนเข้าร่วม Focus group ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้น้ำหนักกับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ประเด็นตัวชี้วัดในการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ อปท. ควรจะนำไปประยุกต์ใช้ จากนั้นนำมาจัดลำดับความสำคัญว่าตัวชี้วัดใดมีความสำคัญหรือน้ำหนักต่อการนำไปประยุกต์ใช้มากที่สุดตามลำดับไปจนถึงน้อยที่สุด ซึ่งทุกคนต้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันตัดสินใจต่อการจัดลำดับความสำคัญเหล่านั้นจนกระทั่งสามารถสรุปเป็นประเด็นของค่าน้ำหนักของการประเมินในแต่ละตัวชี้วัดได้ แสดงดังแบบประเมินชุดที่ 1 – 4 ดังนี้

**แบบประเมินชุดที่ 1 ประเมินการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของฝ่ายบริหาร**

ประกอบไปด้วยสมาชิกได้แก่ นายก อบท. 1 ราย รองนายก 1 ราย และเลขานุการ 1 ราย และที่ปรึกษานายก 1 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 4 ราย สำหรับการให้คะแนนการประเมินในแต่ละตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น สามารถกำหนดได้ ดังนี้

ระดับการประยุกต์ใช้	ร้อยละของการปฏิบัติ	ระดับคะแนน
กรณีที่ไม่มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 0.00	0 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด	น้อยกว่าร้อยละ 40 ของการปฏิบัติ	1 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อย	ร้อยละ 40 – 50 ของการปฏิบัติ	2 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับปานกลาง	ร้อยละ 51 – 70 ของการปฏิบัติ	3 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมาก	ร้อยละ 71 – 85 ของการปฏิบัติ	4 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด	มากกว่าร้อยละ 85 ของการปฏิบัติ	5 คะแนน

ประเด็นของคุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ฝ่ายบริหารของ อบท. สามารถปฏิบัติได้จำนวน 3 ประเภท และมีระดับน้ำหนักของคะแนนการประเมินแสดงดังตารางที่ 3.9 – 3.11 ดังนี้

ตารางที่ 3.9 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตของฝ่ายบริหารที่นำไปประยุกต์ใช้

(1) ประเภทคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
1) ไม่มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวเองและพวกพ้อง (เช่น การทำธุรกิจกับหน่วยงาน / บุคคล / องค์กรอื่น ที่อยู่นอกเหนือบทบาท / หน้าที่ความรับผิดชอบของ อปท.)	18.00
2) ไม่ทำโครงการหรือกิจกรรมทุกชนิดที่มีผลประโยชน์แอบแฝงหรือเข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น การแจกเบี้ยยังชีพหรือการศึกษาดูงาน โดยไม่มีความจำเป็น ทั้งนี้เพราะในการศึกษาดูงานบางเรื่องก็มีความจำเป็น	16.00
3) มีนโยบายและการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนความซื่อสัตย์สุจริตของคนในองค์กรและคนในชุมชน เช่น การประกาศเกียรติคุณยกย่องบุคคลที่เป็นตัวอย่างที่ดีของการมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น	14.00
4) พยายามกระจายทรัพยากรให้ถึงประโยชน์แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง (ส่งเสริมความเท่าเทียมและไม่เน้นให้ประชาชนเกิดความโลภ)	13.00
5) ไม่สนับสนุนให้บุคคลหรือองค์กรใดเข้ามาใช้ประโยชน์ในทรัพยากร (สาธารณะ) ภายในชุมชน เพื่อประโยชน์ของผู้บริหาร	12.00
6) ปฏิบัติงานตามภารกิจหรือหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ	10.00
7) มีการปฏิบัติตามพันธะสัญญาและนโยบายหรือข้อตกลงที่ให้ไว้กับชุมชนทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง	9.00
8) ไม่มีกรณีฟ้องร้องหรือร้องเรียน รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ผู้บริหาร อปท. เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร	8.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.10 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความอดทนและความ
ขยันหมั่นเพียรของฝ่ายบริหารที่นำไปประยุกต์ใช้

(2) ประเภทคุณธรรมความอดทนและความขยันหมั่นเพียร ที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนัก คะแนน (%)
1) มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารองค์กร	15.00
2) ไม่ยุติหรือเลิกล้มการดำเนินงานกลางคัน แม้ว่าการดำเนินงานนั้นจะ ประสบปัญหาเป็นอย่างมากก็ตาม ขึ้นอยู่กับว่างานนั้นมีความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติจริงและมีผลดีแก่คนส่วนใหญ่มากน้อยเพียงใด	14.00
3) มีการจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อร้องเรียนของ ชุมชน	13.00
4) มีการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตลอดจนคำวิจารณ์ของเสียง ส่วนน้อยในที่ประชุม (รายงานการประชุม / รายงานการจัดทำประชา พิจารณ์)	12.00
5) มีการลงพื้นที่เยี่ยมเยือน ติดตาม ประเมินผลและสนับสนุนการ ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	11.00
6) มุมานะในการทำงาน (วิริยะ)	9.00
7) มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ชุมชนนอกเหนือจากงานประจำของตนเองให้ดีขึ้น	8.00
8) ไม่ตอบโต้หรือแสดงปฏิกิริยาในด้านลบต่อผู้ไม่สนับสนุนหรือไม่ เห็นด้วยกับการดำเนินงานของ อบท.	7.00
9) มีความขยันในการหาโครงการที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่น จาก หน่วยงานภายนอกองค์กรมาพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง	6.00
10) มีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองรวมถึงการให้บริการแก่ประชาชน และชุมชนในวันหยุดราชการหรือนอกเวลาราชการอย่างเห็นได้ชัด	5.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.11 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของฝ่ายบริหารที่นำไปประยุกต์ใช้

(3) ประเภทคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
1) มีการนำเอาคุณธรรมที่ดีของผู้บริหารตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ สังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (พูดจาดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหา) อุตสาหริยา (ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น) และสมานัตตา (ทำตัวเสมอต้นเสมอปลายอ่อนน้อมถ่อมตน) ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร	35.00
2) มีความเอื้อเฟื้อและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมทั้งความคิด แรงกาย แรงใจ หรือแม้แต่ปัจจัยของผู้บริหาร	30.00
3) มีการให้โอกาสแก่เพื่อนร่วมงานและลูกน้องในการแสวงหาความรู้ จากภายนอกองค์กรด้วยปัจจัยของผู้บริหารหรือปัจจัยภายนอกองค์กร	15.00
4) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและลูกน้องผู้ปฏิบัติงานในด้านสวัสดิการ ด้วยปัจจัยของผู้บริหารหรือปัจจัยภายนอกองค์กร	11.00
5) สนับสนุนชุมชนทั้งแนวทางและการปฏิบัติในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกชุมชน	9.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

**แบบประเมินชุดที่ 2 ประเมินการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
ฝ่ายปฏิบัติงาน**

ประกอบไปด้วยสมาชิก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในองค์กรของ อปท. ทั้งที่เป็นลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 25 ราย สำหรับการให้คะแนนการประเมินในแต่ละตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น สามารถกำหนดได้ ดังนี้

ระดับการประยุกต์ใช้	ร้อยละของการปฏิบัติ	ระดับคะแนน
กรณีที่ไม่มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 0.00	0 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด	น้อยกว่าร้อยละ 40 ของการปฏิบัติ	1 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อย	ร้อยละ 40 – 50 ของการปฏิบัติ	2 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับปานกลาง	ร้อยละ 51 – 70 ของการปฏิบัติ	3 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมาก	ร้อยละ 71 – 85 ของการปฏิบัติ	4 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด	มากกว่าร้อยละ 85 ของการปฏิบัติ	5 คะแนน

ประเด็นของคุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ฝ่ายปฏิบัติงานของ อปท. สามารถปฏิบัติได้จำนวน 3 ประเด็น และมีระดับน้ำหนักของคะแนนการประเมินแสดงดังตารางที่ 3.12 – 3.14 ดังนี้

ตารางที่ 3.12 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตของฝ่ายปฏิบัติงานที่นำไปประยุกต์ใช้

(1) ประเภทคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตที่นำไปประยุกต์ใช้ ได้แก่	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
1) ไม่มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวเองและพวกพ้อง	25.00
2) ใช้วิชาชีพในการบริหารแต่ละฝ่ายของตนเองด้วยความซื่อสัตย์ไม่ให้บกพร่องต่อวิชาชีพของตนเอง	20.00
3) ปฏิบัติงานเต็มวัน (เต็มเวลา) และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และตั้งใจโดยเต็มกำลังความสามารถ	18.00
4) ประหยัดการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานหรือมีการบริหารงบประมาณการใช้จ่ายของสำนักงานด้วยความรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เสียภาษีให้แก่รัฐ	16.00
5) ดำรงชีพและปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับฐานะ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สุรุ่ยสุร่าย	12.00
6) ไม่มีกรณีฟ้องร้องหรือร้องเรียน รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์พนักงานเกี่ยวกับการทุจริต	9.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.13 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความอดทนและความ
ขยันหมั่นเพียรของฝ่ายปฏิบัติงานที่นำไปประยุกต์ใช้

(2) ประเภทคุณธรรมความอดทนและ ความขยันหมั่นเพียรที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนัก คะแนน (%)
1) มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทั้งภายในและ ภายนอกองค์กร	15.00
2) มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมที่ก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ชุมชนนอกเหนือจากงานประจำของตนเองอย่างเห็นได้ชัด	13.00
3) มุมานะมุ่งมั่นในการทำงาน รวมถึงมีความกระตือรือร้นและใส่ใจใน การให้บริการ	12.00
4) ไม่ยุติหรือเลิกล้มการดำเนินงานกลางคัน แม้ว่าการดำเนินงานนั้น จะประสบปัญหาเป็นอย่างมาก	11.00
5) ปฏิบัติงานด้วยความละเอียด รอบคอบ	10.00
6) มีการพัฒนาและปรับปรุงตนเองในการดำเนินงานให้ดีขึ้น/พัฒนา ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ	9.00
7) ไม่ตอบโต้หรือแสดงปฏิกิริยาในด้านลบ (การให้ความคิดเห็นและ พฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่ประทับใจ) ต่อผู้ไม่สนับสนุนการดำเนินงานของอปท.	8.00
8) มีการลงพื้นที่เยี่ยมเยือน ติดตาม ประเมินผลและสนับสนุนการ ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	7.00
9) สามารถรับฟังและเข้าถึงปัญหาของประชาชนได้ดี จนสามารถนำไป ปฏิบัติหรือแก้ไขปัญหานั้นได้	6.00
10) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	5.00
11) มีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองรวมถึงการให้บริการแก่ประชาชน และชุมชนในวันหยุดราชการหรือนอกเวลาราชการอย่างสม่ำเสมอ	4.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.14 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของฝ่ายปฏิบัติงานที่นำไปประยุกต์ใช้

(3) ประเภทคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนัก คะแนน (%)
1) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานกับการปฏิบัติงานในองค์กร	30.00
2) มีการให้โอกาสแก่เพื่อนร่วมงานในการแสวงหาความรู้จากภายนอกองค์กรด้วยปัจจัยของตนเองหรือปัจจัยภายนอกองค์กร	25.00
3) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานในด้านสวัสดิการ ด้วยปัจจัยของตนเองหรือปัจจัยภายนอกองค์กร	20.00
4) สนับสนุนชุมชนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกชุมชน	13.00
5) มีความเอื้อเฟื้อและเสียสละ ทั้ง ความคิด แรงกาย และแรงใจ หรือ แม้แต่ปัจจัยของตนเองเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	12.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

แบบประเมินชุดที่ 3 ประเมินการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ฝ่ายสภา

ประกอบไปด้วยสมาชิกสภา อบท. ทั้ง 2 เขต เขตละ 6 ราย รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 12 ราย
สำหรับการให้คะแนนการประเมินในแต่ละตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น กำหนดได้ ดังนี้

ระดับการประยุกต์ใช้	ร้อยละของการปฏิบัติ	ระดับคะแนน
กรณีที่ไม่มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 0.00	0 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด	น้อยกว่าร้อยละ 40 ของการปฏิบัติ	1 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อย	ร้อยละ 40 – 50 ของการปฏิบัติ	2 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับปานกลาง	ร้อยละ 51 – 70 ของการปฏิบัติ	3 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมาก	ร้อยละ 71 – 85 ของการปฏิบัติ	4 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด	มากกว่าร้อยละ 85 ของการปฏิบัติ	5 คะแนน

ประเด็นของคุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ฝ่ายสภาของ อบท. สามารถ
ปฏิบัติได้จำนวน 3 ประเภท และมีระดับน้ำหนักของคะแนนการประเมินแสดงดังตารางที่
3.15 – 3.17 ดังนี้

ตารางที่ 3.15 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตของฝ่าย
สภาที่นำไปประยุกต์ใช้

(1) ประเภทคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนัก คะแนน (%)
1) ไม่มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวเอง และพวกพ้อง	35.00
2) มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองด้วยความ ซื่อสัตย์หรือไม่มีอคติส่วนบุคคล	30.00
3) มีการสนับสนุนกิจกรรมของ อบท. ในการส่งเสริมความซื่อสัตย์ สุจริตของคนในชุมชน	20.00
4) ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบความ โปร่งใสในการทำงานแต่ละโครงการของฝ่ายบริหาร	15.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.16 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความอดทนและความ
ขยันหมั่นเพียรของฝ่ายสภาที่นำไปประยุกต์ใช้

(2) ประเภทคุณธรรมความอดทนและความขยันหมั่นเพียร ที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนัก คะแนน (%)
1) มีการจัดทำประชาพิจารณ์และประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและ ข้อร้องเรียนของชุมชน	17.00
2) มีการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตลอดจนคำวิจารณ์ของเสียง ส่วนน้อยในที่ประชุม (รายงานการประชุม / รายงานการจัดทำประชา พิจารณ์)	16.00
3) มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคจากเหตุสุดวิสัยที่ทำให้สภาต้องอดทน	15.00
4) ไม่ตอบโต้หรือแสดงปฏิกิริยาในด้านลบต่อผู้ไม่สนับสนุนหรือไม่ เห็นด้วยกับการดำเนินงานในการประชุมสภา	14.00
5) มีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองรวมถึงการให้บริการแก่ประชาชนและ ชุมชนในวันหยุดราชการหรือนอกเวลาราชการอย่างเห็นได้ชัด	12.00
6) มีการลงพื้นที่เยี่ยมเยือน ติดตาม ประเมินผลและสนับสนุนการ ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและอย่างต่อเนื่อง	10.00
7) มุมานะในการทำงาน	9.00
8) มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการ และกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนนอกเหนือจากงานประจำของ ตนเองให้ดีขึ้น	7.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.17 ประเภทและระดับน้ำหนักคะแนนของคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของฝ่ายสภา
ที่นำไปประยุกต์ใช้

(3) ประเภทคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่นำไปประยุกต์ใช้	ระดับน้ำหนัก คะแนน (%)
1) มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	50.00
2) เป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงาน ข้าราชการ และลูกจ้างทุกคน (มีมนุษยสัมพันธ์)	30.00
3) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในการทำงานเป็นทีมของสภาอปท. ในการ ทำงานในพื้นที่	20.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

แบบประเมินชุดที่ 4 ประเมินระดับของการมีส่วนร่วมของ อปท. กับชุมชนในการดำเนินกิจกรรม

โครงการตามแผนพัฒนาชุมชนและโครงการนอกแผนพัฒนาชุมชน

ประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มสตรี ผู้นำกลุ่มเยาวชน ผู้นำกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส รวมถึงผู้พิการ ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำกลุ่มอาสาสมัครประจำหมู่บ้านต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวนทั้งสิ้น 25 ราย สำหรับการให้คะแนนการประเมินในแต่ละตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น สามารถกำหนดได้ดังนี้

ระดับการประยุกต์ใช้	ร้อยละของการปฏิบัติ	ระดับคะแนน
กรณีที่ไม่มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 0.00	0 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด	น้อยกว่าร้อยละ 40 ของการปฏิบัติ	1 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อย	ร้อยละ 40 – 50 ของการปฏิบัติ	2 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับปานกลาง	ร้อยละ 51 – 70 ของการปฏิบัติ	3 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมาก	ร้อยละ 71 – 85 ของการปฏิบัติ	4 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด	มากกว่าร้อยละ 85 ของการปฏิบัติ	5 คะแนน

ประเด็นของการมีส่วนร่วมของ อปท. กับชุมชนในการดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน และโครงการนอกแผนพัฒนาชุมชน สามารถปฏิบัติได้จำนวน 4 ประเภท และมีระดับน้ำหนักของคะแนนการประเมิน แสดงดังตารางที่ 3.18 – 3.21 ดังนี้

ตารางที่ 3.18 ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและไม่อยู่ในแผนพัฒนาชุมชน

(1) ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและไม่อยู่ในแผนพัฒนาชุมชน	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
1) จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการวางแผน	35.00
2) จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการประชุม	25.00
3) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม	22.00
4) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการออกเสียงคัดค้านโครงการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบในทางลบต่อประชาชน	18.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.19 ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและไม่อยู่ในแผนพัฒนาชุมชน

(2) ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและไม่อยู่ในแผนพัฒนา	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
1) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือบริหารงาน	35.00
2) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก	28.00
3) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวนหรือประชาสัมพันธ์	20.00
4) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามกิจกรรมที่วางไว้	10.00
5) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการลงทุนหรือบริจาคเงิน/ทรัพย์สิน, ออกแรงหรือสละแรงและวัสดุอุปกรณ์	7.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.20 ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการจัดสรรและรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและไม่อยู่ในแผนพัฒนาชุมชน

(3) ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการจัดสรรและรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและไม่อยู่ในแผนพัฒนาชุมชน	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
1) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดสรรและรับผลประโยชน์ให้ถูกต้อง	50.00
2) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	30.00
3) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการออกเสียงคัดค้านต่อการจัดสรรและรับผลประโยชน์ต่าง ๆ	20.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.21 ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและนอกแผนพัฒนาชุมชน

(4) ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและนอกแผนพัฒนาชุมชน	ระดับน้ำหนักคะแนน (%)
1) จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการประชุมติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ	30.00
2) จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ	20.00
3) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการลงติดตาม และประเมินผลติดตาม และประเมินผลโครงการต่าง ๆ	15.00
4) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการติดตาม และประเมินผลโครงการต่าง ๆ	12.00
5) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาติดตาม และประเมินผลโครงการต่าง ๆ	10.00

ที่มา : จากการ Focus group

ตารางที่ 3.21 ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการติดตาม และ ประเมินผลโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและนอกแผนพัฒนาชุมชน (ต่อ)

(4) ประเด็นและระดับน้ำหนักคะแนนของการมีส่วนร่วมในการติดตาม และ ประเมินผลโครงการต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในแผนและนอกแผนพัฒนาชุมชน	ระดับน้ำหนัก คะแนน (%)
6) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการหาวิธีการแก้ไขปัญหา ติดตาม และประเมินผลโครงการต่าง ๆ	8.00
7) สัดส่วนของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการออกเสียงคัดค้านโครงการที่ มีผลกระทบในทางลบต่อประชาชน	5.00
รวม	100.00

ที่มา : จากการ Focus group

ในส่วนของการประเมินความอยู่ดีมีสุขของชุมชนในท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง นักวิจัยได้ทำการประเมินจากกลุ่มแกนนำชุมชนและประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในประเด็นของการบริหารจัดการองค์กร อปท. อย่างมีคุณธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มีผลต่อระดับความอยู่ดีมีสุขของชุมชนในท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องใดบ้างและได้ส่งผลจริง การบริหารจัดการดังกล่าวส่งผลมากน้อยในระดับใด ผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาชนในพื้นที่ประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มสตรี ผู้นำกลุ่มเยาวชน ผู้นำกลุ่มผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส รวมถึงผู้พิการ ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำกลุ่มอาสาสมัครประจำหมู่บ้านต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) สรุปได้ประเด็นหลักของการบริหารจัดการ อปท. อย่างมีคุณธรรมที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ 7 ประเด็น โดยประเด็นที่ (1) – (3) นั้น เป็นสิ่งที่ประชาชนสามารถประพจน์และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาคนอื่นมากนัก มีรายละเอียดดังนี้

(1) ความอยู่ดีมีสุขจากการที่มีสุขภาพดี อันได้แก่ สามารถนอนหลับได้อย่างเต็มอิ่ม มีความสุขสบายพอประมาณ มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น

สำหรับประเด็นที่ (4) – (7) นั้นจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและ อปท. จะส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการมีผู้นำที่ดี (อาจหมายถึงมีคุณธรรมที่ดีด้วย) ซึ่งอาจหมายถึง ผู้นำระดับ อปท. คือ นายก อปท. ด้วย มีรายละเอียดดังนี้

(2) ความอยู่ดีมีสุขจากการได้รับสาธารณูปโภคครบและดี มีคุณภาพ ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้าบ้าน และไฟฟ้าตามถนน (ไฟกิ่ง) การกำจัดขยะมูลฝอย และพาหนะนำโรคต่าง ๆ เช่น ยุงลาย รวมถึงสุขอนามัยของประชาชน

(3) ความอยู่ดีมีสุขจากการได้รับการดูแลและสนับสนุนจากหน่วยงานในท้องถิ่น ได้แก่ อบต. หรือเทศบาลตำบล ที่ได้ให้การสนับสนุน ให้ความดูแล เอาใจใส่ หรือช่วยเหลือในยามฉุกเฉิน เช่น มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ มีการให้กำลังใจ

ดังนั้นการศึกษานักวิจัยจึงได้ทำการประเมินการบริหารจัดการองค์กร อปท. ของนายก อปท. ที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมประเมินว่า นายก อปท. ของตนเองมีคุณธรรมมากน้อยเพียงใด และมีความสอดคล้องกับความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในท้องถิ่นนั้นหรือไม่ นอกจากนี้ นักวิจัยยังได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth) เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์กร อปท. ซึ่งเป็นผู้ที่กำหนดทิศทางของนโยบายการส่งเสริมและยกระดับคุณธรรมในองค์กร อปท. ในประเด็นของ “กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- (1) คุณธรรมสำคัญที่ผู้บริหารใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและทำให้ประสบความสำเร็จ
- (2) วิธีการที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถได้นโยบายการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีคุณธรรม
- (3) วิธีการที่ท่านนำเอาคุณธรรมไปใช้ในการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม อนามัย และสิ่งแวดล้อม ที่เห็นผลเป็นเชิงรูปธรรมได้ชัดเจน
- (4) ท่านมีวิธีการหรือแนวปฏิบัติอย่างไรที่จะทำให้ตนเป็นคนมีคุณธรรม
- (5) เทคนิคหรือวิธีการที่ท่านใช้ในการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์กร ตลอดจนชุมชนมีการทำงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีคุณธรรม

3.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อพัฒนาด้านแบบการพัฒนาอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้ชุดโครงการ “การวิจัยเพื่อพัฒนาด้านแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3” มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการพัฒนาด้านแบบการพัฒนาอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาให้ได้แนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรของ อปท. จากการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดการขยายต้นแบบการพัฒนาอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นสู่ 7 จังหวัดภาคเหนือตอนบน อาศัยคุณธรรมตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3 ประการ เพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการขององค์กร ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความอดทนและความขยันหมั่นเพียร 3) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังนั้นเพื่อเป็นการต่อยอดการพัฒนาการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ อปท. ที่เป็นต้นแบบของการพัฒนา ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยได้วิจัยถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับชุมชน ทั้งการมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาชุมชน การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอนหรือทุกกิจกรรมที่อยู่นอกแผนพัฒนาชุมชน โดยลักษณะของการวิจัยครั้งนี้จะใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับบุคลากรของ อปท. ทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายผู้ปฏิบัติการ และฝ่ายสภา อปท. โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีความเข้าใจตนเองมากขึ้นในการบริหารอย่างมีคุณธรรม และสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองในฐานะที่ต้องรับใช้ประชาชน เพื่อที่จะทำให้ผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อการขับเคลื่อนความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงใน อปท. ร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและได้ผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน (Plan) เป็นแนวทางที่บุคลากรทั้ง 3 ฝ่าย ของ อปท. วางแผนในการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อน อปท. ให้เป็นไปตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการมีส่วนร่วมกับชุมชนที่จะทำให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารองค์กร เพื่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุขของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ต่อไป

2) การปฏิบัติ (Action) เป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้อย่างมีเหตุผล สามารถปรับเปลี่ยนได้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

3) การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตการณ์โดยนักวิจัยทำหน้าที่เก็บบันทึกข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ผลสะท้อนกลับ

4) การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการประเมินผลของการปฏิบัติตามแผน โดยการสังเกตแล้วนำเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนาแผนในการดำเนินงานคุณธรรมในองค์กรต่อไป

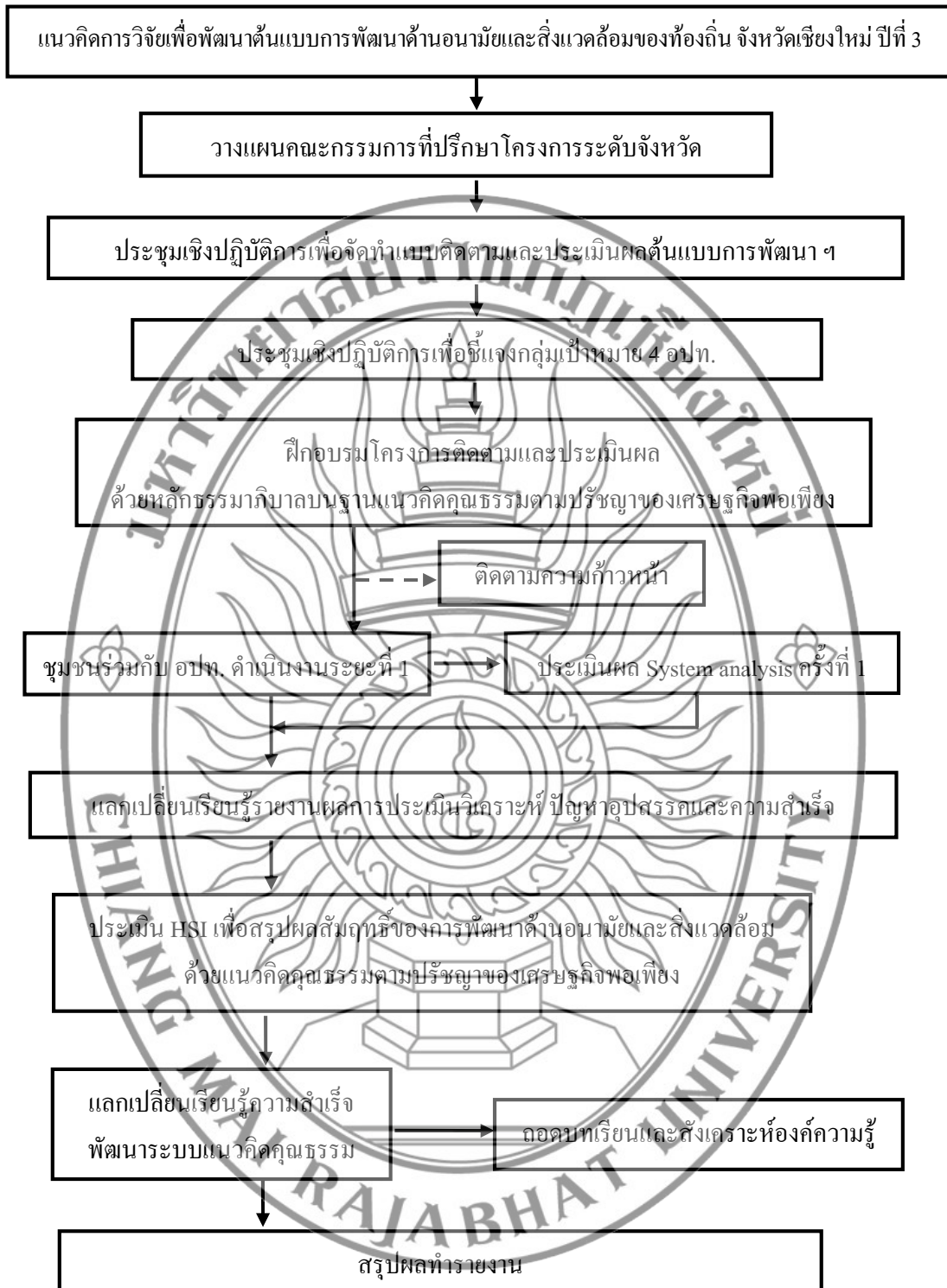
การพัฒนาตามกรอบแนวคิดการวิจัยสามารถแสดงได้ดังแบบจำลองการวิจัย (ภาพที่ 3.1) และแผนการดำเนินงานโครงการวิจัย (ภาพที่ 3.2) ดังนี้

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการตั้งกระแหน่งความรู้จากการพัฒนาต้นแบบการพัฒนา ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรที่สามารถยกระดับการพัฒนา ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ด้วยคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย สามารถอธิบายได้ว่า การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กรทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหาร อปท. ฝ่ายปฏิบัติงาน อปท. และฝ่ายสภา อปท. ร่วมกับการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนด้วยการวางแผนการทำงาน การติดตาม และประเมินผล ที่มีระบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดแนวทางการยกระดับการพัฒนา ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการบริหารจัดการของอปท. ที่นำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ อย่างแท้จริง

ภาพที่ 3.2 แผนการดำเนินงานการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม
ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3

จากภาพที่ 3.2 แผนการดำเนินงานการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3 สามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) การดำเนินงานวิจัยเน้นการบูรณาการทำงานร่วมกันกับชุมชนและหน่วยงานภาคีอย่างแท้จริง โดยเริ่มจากการระดมความคิดเห็นของนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแบบติดตามและประเมินผลต้นแบบการพัฒนาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

(2) คณะนักวิจัยจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการในการชี้แจงการดำเนินงานให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 13 อปท. ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปสู่การฝึกอบรมโครงการติดตามและประเมินผลด้วยหลักธรรมาภิบาลบนฐานแนวคิดคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อปท. จากนั้นทำการประเมินผล System analysis (การประเมินการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่และประเมินความอยู่ดีมีสุขของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง) พร้อมกับสรุปผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้รายงานผลการประเมินวิเคราะห์ ปัญหาอุปสรรค และความสำเร็จของการดำเนินงานตลอดระยะเวลาของการวิจัย

(3) นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญประเมิน HSI เพื่อสรุปผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมด้วยแนวคิดคุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกับถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้การดำเนินงานวิจัยในภาพรวมที่เป็นต้นแบบของจังหวัดเชียงใหม่ อันจะนำไปสู่การขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ตำบล โดยแบ่งลำดับการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผลการวิจัยได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนาด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ อภิปรายผลโดยใช้ตารางเป็นส่วนประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าคะแนนของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกันในแต่ละฝ่าย ในองค์กรของ อปท. อันได้แก่ ค่าคะแนนของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของฝ่ายบริหาร ค่าคะแนนของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของฝ่ายปฏิบัติงาน และค่าคะแนนของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของฝ่ายสภา อปท. โดยใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดระดับการ

ประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กรของท้องถิ่น ให้คะแนนสำหรับการประมาณค่าตามแบบ Likert Scale แก่คำตอบ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ และอภิปรายผลโดยใช้ตารางเป็นส่วนประกอบ กำหนดการให้คะแนนคำตอบของผลการประเมินดังนี้

ระดับการประยุกต์ใช้	ร้อยละของการปฏิบัติ	ระดับคะแนน
กรณีที่ไม่มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 0.00	0 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด	น้อยกว่าร้อยละ 40 ของการปฏิบัติ	1 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับน้อย	ร้อยละ 40 – 50 ของการปฏิบัติ	2 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับปานกลาง	ร้อยละ 51 – 70 ของการปฏิบัติ	3 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมาก	ร้อยละ 71 – 85 ของการปฏิบัติ	4 คะแนน
มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด	มากกว่าร้อยละ 85 ของการปฏิบัติ	5 คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 การจัดกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 5 อบต. ให้อยู่ในระดับของความพอเพียงของการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการบริหารจัดการขององค์กร อบต. ตามระดับของการพัฒนา โดยนักวิจัยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย คือ ค่าร้อยละ แล้วนำมาแบ่งเกณฑ์คะแนนเพื่อความเหมาะสมในการจัดระดับการพัฒนาสู่ความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงของ อบต. โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS version 16 ของการประเมิน อบต. จำนวน 5 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ นักวิจัยสรุปผลการประเมินระดับคะแนนของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละฝ่ายขององค์กรต่อระดับความพอเพียงของการประยุกต์ใช้คุณธรรมในการบริหารจัดการองค์กรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 ฝ่าย และทำการประเมินโดยการสังเคราะห์ผลการประเมินการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของ อบต. ผ่านการทำ Focus group และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์